

NÉMETORSZÁG

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Német Szövetségi Köztársaság
Államforma	Szövetségi köztársaság
Főváros	Berlin
Terület	356 957 km ²
Népesség	82 002 000 fő (2008)
Nemzetiségi megoszlás	német kb. 74,8 millió, külföldi származású kb. 7,3 millió, legfontosabb kisebbségek: török (1,9 millió), olasz (0,6 millió), szerb (0,6), görög (0,4), lengyel (0,3) és horvát (0,2).
Vallási megoszlás	kb. 30% vallástalan, kb. 32% katolikus, 32% evangélikus, a többi: kb. 3 millió muzulmán, több százezer ortodox keresztény.
Hivatalos nyelv	német
Klíma	északi-mérsékelt éghajlat
Államfő	Horst Köhler
Miniszterelnök	Angela Merkel kancellár
Hivatalos pénznem	euró
Jelentősebb városok	5 legnépesebb városa (2008. december): Berlin (3 431 675 lakos), Hamburg (1 772 100 lakos), München (1 326 807 lakos), Köln (995 420 lakos) és Frankfurt am Main (664 838 lakos)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Németország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	2 428,2	2 495,8	2 407,2
GDP változás (reál)	%	2,5	1,3	-5,0
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	28,8	29,0	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,3	2,6	0,4
Munkanélküliségi ráta	%	9	7,8	8,2
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	0,2	0,0	-3,3
Államadósság (év végi)	GDP %-a	65,0	65,9	73,1
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	7,6	6,7	4,9

Forrás: Statistisches Bundesamt, Deutsche Bundesbank, Bundesministerium der Finanzen, Eurostat

Németország a második világháború óta a legnagyobb gazdasági visszaesést szenvedte el a 2009-es évben. A visszaesés legfőbb oka az exportkereslet, és ennek megfelelően az exportorientált feldolgozóipar termelésének (16,9%-os) zsugorodása, illetve a gép- és berendezés beruházások szintén erre az okra visszavehető (20%-os) csökkenése volt. A visszaesés mértékét mindössze a belső lakossági, illetve állami fogyasztás alakulása tudta tompítani, előbbi gyakorlatilag a 2008-as szinten stagnált (+0,4%), utóbbi a kormányzati válságkezelési intézkedések eredményeképpen 2,7%-kal bővült.

A válságkezelési intézkedések közül az egyik legfontosabb a rövidített munkaidős foglalkoztatás feltételeinek rugalmasabbá tétele és határidejének meghosszabbítása volt, amely segített abban, hogy a visszaesés terheit a munkaadók, a munkavállalók, illetve az állam megosszák egymás között. Nagyrészt ennek köszönhető, hogy a jelentős visszaesés ellenére a foglalkoztatottak száma mindössze 37 ezer fővel csökkent éves átlagban 2008-hoz képest.

A válságkezelési intézkedések része volt a pénzügyi rendszer stabilitását biztosítani hivatott bankmentő csomag, valamint állami infrastrukturális beruházások - az építőipari kereslet fenntartását célzó - beindítása is, melynek hatására az építőipar teljesítménye mindössze 0,7%-kal esett vissza.

A Németországban meghatározó jelentőséggel bíró járműipar kiemelt támogatását célozta az ún. környezetvédelmi (köznapinévén roncs) prémium program, azaz a 10 évesnél öregebb autók cseréjéhez nyújtott 2 500 eurós állami támogatás, amely azonban a vásárlások előrehozatalával csak átmenetileg fékezte a kereslet visszaesését.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Németország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	159 047	195 349	178 297	134 192
Export	M EUR	893 042	965 236	984 140	808 155
Import	M EUR	733 994	769 887	805 842	673 963
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	- 13 740	- 11 603	- 7 031	- 9 437
Export	M EUR	170 326	180 294	187 134	176 193
Import	M EUR	156 586	168 690	180 103	166 756

Forrás: Statistisches Bundesamt, Deutsche Bundesbank

A német áruexport mintegy 18%-kal, az import 17%-kal esett vissza 2008-hoz képest, így Németország 2009-ben elvesztette export-világbajnoki címét és Kína után a 2. helyre csúszott. A jelentős csökkenés oka a német export szerkezete: meghatározó részét jelentik a gépek-berendezések, tehát beruházási javak, illetve a járművek, amelyek kereslete a pénzügyi és gazdasági válság hatására a legnagyobb mértékben esett vissza.

Az exporton belül az EU-tagországokba irányuló kivitel az átlagot meghaladó mértékben, 19,1%-kal, az EU-n kívüli országokba irányuló 17,1%-kal csökkent. Az importban az EU-országokból származó behozatal az átlagtól elmaradó mértékben 13,2%-kal, míg az EU-n kívüli országokból származó az átlagot meghaladó mértékben, 19,4%-kal esett vissza. A legfontosabb külkereskedelmi partnerek továbbra is Franciaország, Hollandia, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Olaszország, az importban azonban Kína már a második helyet foglalja el.

Árucsoportok szerinti bontásban a teljes német kivitel 15,1%-át kitevő gép- és berendezés-export 24,1%-kal, a közúti járművek és járműalkatrészek kivitele (részesedés: 14,9 %) 28,9%-kal, míg a vegyipari termékek exportja (9,1%-os részarány) 19,4%-kal mérséklődött. Az importban a három legfontosabb termékcsoporthoz az adatfeldolgozási berendezések, elektromos és optikai termékek (10,4%-os részaránnyal), megelőzve a közúti járműveket és jármű-alkatrészeket (9,2%), valamint a kőolajat és földgázt (8,2%).

A szolgáltatás-külkereskedelem csökkenése az áruforgaloménál kisebb volt: az export 7,5%, az import 5,9%-kal csökkent 2008-hoz képest. A legnagyobb visszaesést – egyértelműen a gazdasági válság hatására – a szállítási szolgáltatások szenvedték el, az export és az import csökkenése is meghaladta a 16%-ot. Jelentősen visszaestek a turisztikai bevételek és kiadások (-8,6%, ill. -6,3%), ezen belül is az üzleti utak a leginkább érintettek. Ugyancsak az átlagot meghaladóan csökkent a pénzügyi szolgáltatások forgalma, nőni tudott azonban a biztosítási szolgáltatások exportja (+17%), de a 2007-es szintet így sem érte el. A pénzügyi és biztosítási szolgáltatások együtt az exportból 7%-kal, az importból 3,5%-kal részesednek. A teljes export közel 50%-át, az import 45%-át kitevő egyéb szolgáltatások (melyek az üzleti szolgáltatásokat is magukban foglalják) stagnáltak, mindössze 1% alatti volt a visszaesés mindkét irányban.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Németország közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	41 211	17 026	25 631
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	625 817	631 708	660 968
Tőkekifektetés más országba	M EUR	131 177	106 813	45 138
Tőkekifektetés állománya	M EUR	766 578	799 562	847 565

Forrás: Deutsche Bundesbank

Részletes tőkebefektetési adatok még csak 2008-ra érhetőek el, és 2011-ben válik majd láthatóvá, hogy milyen folyamatok okozták 2009-ben a tőkeexport jelentős visszaesését, illetve a tőkeimport emelkedését. Valószínűsíthető azonban, hogy e tendenciaváltás háttérében a gazdasági válság (a korábbi évekre jellemző, kapacitásbővítő külföldi beruházások jelentős visszaesésével), illetve a tőkeimportban a németországi üzleti környezet relatív javulása, illetve a gazdaság stabilitása állnak.

2008-ban a német közvetlen működő-tőke kifizetések 88%-a irányult fejlett ipari országokba, és mindössze 11%-a fejlődő országokba. A német működő-tőke befektetések 66%-a érkezett az EU 27 tagállamaiba, ezen belül 45% az euró-zóna tagországaiba. A legjelentősebb célországok Hollandia és Spanyolország voltak. Az Egyesült Államokba a teljes német működő-tőke beruházás 11%-a, Oroszországba 3,3%-a, Indiába 1,1%-a, Kínába 0,7%-a irányult. A németországi külföldi tőkebefektetések 46%-a érkezett az EU tagállamokból, 39% pedig az USA-ból.

A német külföldi tőkekifektetések 28,9%-a az ingatlanszektorban valósult meg, 15,5%-a a pénzügyi és biztosítási szektorban, és 12,4%-a a feldolgozóiparban (ezen belül 7,6% a járműipar). A külföldiek németországi közvetlen tőkebefektetéseinek legkedveltebb célágazata az ingatlanszektor volt (50,3%), kiemelkedik még a pénzügyi és biztosítási szektor (19,4%) és a közlekedés és hírközlés (19%).

II. MAGYARORSZÁG ÉS NÉMETORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-német külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	19 570,7	15 317,1	18 786,1	13 952,0	784,5	1 365,0
Élelmiszer, ital, dohány	593,3	531,1	762,0	705,8	-168,7	-174,8
Nyersanyagok	403,1	325,1	198,8	146,2	204,3	178,9
Energiahordozók	514,9	292,8	393,9	458,7	120,9	-165,8
Feldolgozott termékek	4 983,9	4 109,0	6 135,1	4 579,2	-1 151,2	-470,1
Gépek, gépi berendezések	13 075,5	10 059,0	11 296,3	8 062,1	1 779,2	1 996,8

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	78,3	74,3	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	89,5	92,6	3,5	5,1
Nyersanyagok	80,6	73,5	2,1	1,0
Energiahordozók	56,9	116,4	1,9	3,3
Feldolgozott termékek	82,4	74,6	26,8	32,8
Gépek, gépi berendezések	76,9	71,4	65,7	57,8

Forrás: KSH

A világgazdasági válság a német magyar kereskedelmi forgalmat is jelentősen befolyásolta, és a visszaesésen túl kisebb átalakulást is okozott a forgalom szerkezetében.

A Németországba irányuló szállítások átlagon felüli visszaesése következtében az ország részaránya Magyarország teljes exportjából újabb 1 százalékponttal, 26% alá csökkent (25,7%). A behozatalban részesedése kisebb mértékben csökkent, és éppen csak meghaladja a 25%-ot (25,1%). Hazánk Németország export-, illetve importsorrendjében egyaránt a 16. helyet foglalja el, részesedése 1,5, illetve 2,1%. Az import erőteljesebb visszaesése miatt a magyar aktívum több mint 70%-kal meghaladja a 2008. évit, a teljes magyar külkereskedelmi többlet harmada a német relációban keletkezett.

A gépek, gépi berendezések árufőcsoport, azon belül is a legfontosabb három termékcsoporthoz tartoznak, a közúti járművek és alkatrészek (visszaesés: 25,3%), gépek (24,7%), illetve elektromos berendezések (23,4%) exportja átlag fölötti visszaesést mutat, ugyanakkor jelentősen javult az adatfeldolgozási berendezések, elektronikai és optikai termékek relatív pozíciója a mindössze 6%-os visszaesésnek köszönhetően. A behozatal súlyos visszaesése (közel 30% a gépek és berendezések esetén, és meghaladja az 50%-ot a közúti járművek és alkatrészeik terén) elsősorban annak tudható be, hogy az itt termelő német leányvállalatok is számottevően visszafogták termelésüket, és emiatt nem töltötték fel raktárkészleteiket.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Németország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	2 542,5	-581,1	1 220,5
Németország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	14 757,6	14 774,0	13 612,6
Magyarország tőkebefektetése Németországba	-24,2	19,5	-0,3
Magyarország tőkebefektetés-állománya Németországban	12,8	18,5	45,2

Forrás: MNB

Magyarország legnagyobb tőkebefektetője Németország, a teljes befektetett tőke mintegy harmada innen érkezett. A tőkebeáramlás 2007-ben és 2008-ban is folyamatos volt, bár lassult. A 2008-ban bejelentett 800 millió eurós kecskeméti Daimler beruházás 2011-ig érezteti hatását a tőkebefektetési statisztikában.

Mintegy 8 ezer német érdekeltségű vállalat működik Magyarországon, amelyekhez körülbelül 300 ezer munkahely köthető. A 8 ezer vállalatból közel ezer a Német - Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara tagja.

Magyar vállalkozások csak elenyésző mértékben ruháztak be Németországban.

Legnagyobb német befektetők Magyarországon:

Cégnév	Tevékenység
Audi Hungária	Autó-, motorgyártás, k+f kapacitás
Bosch	szerelestechnika
Daimler	autógyártás
Deutsche Telekom	telekommunikáció
E.on Kraftwerke	villamos energia-termelés, energetika
Knorr-Bremse	járműalkatrész
LuK	járműalkatrészek
RWE	villamos energia-termelés, energetika
Siemens	hírközlés
ZF	járműalkatrész